

Stijlfiguren met voorbeelden

alliteratie: woorden beginnen met zelfde letter

Bijv. > *blote kont der kunst kussen* (van Lucebert die zich verzette tegen de poëzie van de Tachtigers)

Ook populair in de reclame: Heerlijk Helder Heineken

assonantie: herhaling van klinkers, onafhankelijk van de plaats in het woord.

paralellisme: gecombineerde herhaling van klankpatronen, woorden, woordgroepen, syntactische structuren en zinnen of zinsdelen.

Bijv. *November* van J.C. Bloem

Altijd November, altijd regen

Altijd dit leege hart, altijd

anafoor: zin begint met hetzelfde stuk

Judith Herzberg: *meestal in de kou, want meestal was het winter.*

chiasme, kruisstelling: jij bent, ben ik

Als jij eb bent, ben ik vloed

Nooit valt ons tijdstip samen (van Elly de Waard)

weglating: soms wordt ook de aandacht op iets gevestigd door iets weg te laten, bijv. de persoonsvorm.

ellips: weglating van een zinsdeel, meestal de persoonsvorm.

zeugma: vorm van weglating, bijv: hij is lang en slank. In het tweede gedeelte wordt het onderwerp niet herhaald. Het zinsdeel moet twee functies vervullen: *omgeven door natuur en liefde, we zetten hier koffie en over de brug.*

inversie: omzetting van de normale grammaticale woordvolgorde.

evidentia: een situatie wordt gepresenteerd en vervolgens in details opgevuld. Gebeurt veel in naturalistische romans. De beschrijving van de natuur/omgeving staat dan symbool voor hoe de hoofdpersoon zich voelt.

antithese, tegenstelling. Wordt gebruikt om te benadrukken, bijvoorbeeld:

Ben ik bij dag als ijs en hard als diamant,

bij nacht vertoefd mijn geest in glanzende valleien

oxymoron: vereniging in één uitdrukking van verschillende betekeniselementen

Bijv. *Denkend aan de dood kan ik niet slapen, en niet slapend denk ik aan de dood* (van J.C. Bloem)

vergelijking: twee begrippen worden met elkaar vergeleken

Bijv. *Hij gedraagt zich als een olifant in een porseleinkast*

metafoor: twee begrippen worden met elkaar vergeleken en gelijkgesteld (dus zonder *als*)

Bijv. *Stomme koe!*

personificatie: er worden menselijke eigenschappen toegekend aan een ding of dier.

Homerische vergelijking: juist een zeer uitgebreide vergelijking

analogie: A:B als C:D.

Bijv. *Die jongen en het meisje zijn als Romeo en Juliette*

katachrese: afgesleten metafoor.

Bijv. *Het inperken van de macht*

apostrofe: aanspreking van abstracte begrippen, zoals de Dood, de Eeuwigheid, Nacht etc.

allegorie: voortgezette metafoor,

Bijv. *Animal farm* van George Orwell

metonymia: beeldspraak over relaties vat-inhoud, maar ook over oorzaak-gevolg

Bijv. *Mulisch lezen: het boek van Mulisch lezen*

Het Koninklijk Huis laat weten...

luie stoel, droef geluid etc.

synecdoc: **pars pro toto en totum pro parte**

Bijv. *Nederland tegen Zwitserland*

De NS is de bezuinigingen zat

Even de koppen tellen